THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

CANADA

A JEWISH CANADIAN DAILY CIRCULATED ALL OVER CANADA AND ABROAD.

א נאציאנאל־איבע־שע צייטונג פאר אידישע און העבע־רעער ענינים בפרט און פאר אלוועלט־ליכע ענינים בכלל, און וועלכע איז אנ־ערקענט איבעראל אלס אזעלכע. —

VOLUME III. No. 1088 Toronto Frirsday October 6 1916 ט. תשרי, ערב יום כפור, תרע"ז. פרייטאג דער 6־טער אקט., 1916. PRICE : ONE CENT

רומענער פערלירען אויפ'ן דונאי און געווינען ארום ארסאווא

עסטרייכער שניידען איבער דעם וועג פאר די רומענער, בולגארען כאפען זיי אריין אין א פאסטקע ארום דונאי, רוסען מעלדען ווייטערע זיעגע

סערבען ברעכען דורך בולגארישע ליניע

בוקארעסט, אקט. 5.

ווי עס איז שוין געווען בעריכטעט מיט איניגע טעג צוריק האבען זיך די רומענישע ארמייען וועלכע זענען אריבער דעם דונאי און זענען אריין אין בולגאריען, זענען געצוואונגען געווען זיך צוריקצוציהען ווייל דארט איז פאר זיי געווען אן אמת'ע פאסטקע.

דאן זענען די בעריכטען ניט געווען קיין אפיציעלע. יעצט אבער איז אין בוקארעסט פערעפענטליכט געווארען דער פאלגענדער אפיציעלער בעריכט:

די רומענישע טרופען וועלכע זענען אריבער דעם דונאי און זענען אריין אין בולגאריען האבען זיך צוריקגעצויגען צו דער רומענישער זייט פון דונאי.

רומעניעס גאנג א דורכפאל.

אמסטערדאם, אקטאבער, 5.

די פראנקפורטער צייטונג מעלדעט אז די גאנצע רומענישע אונטערנעהמונג ביים אריבערגעהן דעם דונאי איז געווען א דורכפאל.

די רומענער האבען אריבערגעשיקט איבער'ן דונאי צוויי דיוויזיעס סאלדאטען (דאס הייסט 24.000 סאלדאטען), זיי האבען זיך אבער באלד ארומגעזעהען אז זיי זענען דארט אריינגעפאלען און האבען גענומען געהן צוריק אין שיפלאך צום צפון ברעג פון דער טייך. אויף דעם דרום זייט זאגט דער בעריכט זענען בלויז איבערגעבליבען א אונבעדייטענדע צאהל סאלדאטען.

רוסען זאגען אז זיי זיעגען דארט

פעטראגראד, אקט. 5.

דער קריעגס אפיס בעריכטעט:

די אפענסיווע פון די רומענישע און רוסישע ארמייען ווערט פארגעזעצט. מיר האבען פערנומען זעקס קאנאנען און די רומענער זיבען קאנאנען.

א טעלעגראמע פון לאנדאן מעלדעט, אז דארט זענען ערהאלטען געווארען בעריכטען, אז עסטרייכישע מאניטארען האבען פערניכטעט א טהייל פון דער בריק, וועלכע ליגט איבער'ן דונאי דרום פון בוקארעסט איבער וועלכען די רומענער זענען אריין אין בולגאריען.

די זעלבע טעלעגראמע מעלדעט אויך אז אין דאברודושא האבען זיך די שלאכטען פערשטארקט און די דייטשען האבען דארט גרויסע פערלוסטען.

בולגארען מעלדען זיעגע

סאפיא, אקט. 5.

דער בולגארישער קריעגס אפיס האט נעכטען פערעפענטליכט דעם פאלגענדען אפיציעלען בעריכט:

רומענישע 16 באטאליאנען, וועלכע זענען אריבער דעם דונאי ארום ראהאווא האבען אוואנסירט און פערנומען די פאלגענדע דערפער: קאימל, באיראסאווא, מאלאוראוונאווא, גאלעמאווראוויאווא און ברעשלין.

אום אבצוהאלטען זייער ווייטערען גאנג האבען מיר ארויסגעשיקט סאלדאטען טורטאקאי און רוטשוק.

אונזערע סאלדאטען האבען זיי גלייך צוריקגעשטויסען און זיי האבען זיך געזוכט צו ראטעווען דורך דעם בריק דורך וועלכען זיי זענען אריבער, אבער דער בריק איז שוין טהיילוויז צושטערט געווארען פון עסטרייכישע מאניטארען.

דער גאנצער שלאכטפעלד איז באדעקט געווארען מיט טויטע רומענער סאלדאטען, און ביז פארנאכט האבען מיר פערנומען די דערפער, ליהאוו און באבאוו.

די רומענער זענען אין גרויס אונארדנונג אנטלאפען צו מזרח אבער דארט האט זיי בעגעגנט אונזער ארמיי וועלכע איז נאכגעגאנגען פון טורטאקאי און אזוי האבען זיי זיך געמוזט אונטערגעבען וועגענדיג צוקוועטשט צווישען אונזערע ביידע ארמייען.

אין דער דאברודושא פראווינץ געהט אן גרויסע שלאכטען אבער די רוסען און די רומענער האט זיך ניט איינגעגעבען קיין אטאקע זייערע, זיי זענען פון איבעראל צוריקגעשטויסען געווארען

אין רוסישע קריעגס שיף האט פונ'ם שווארצען ים פרובירט צו אטאקירען אונזערע בערג פאזיציעס ארום מאד־לאטשאק אבער אונזערע לופט שיפען האבען די שיף פערטריבען.

רוסען מאכען א פלוצלינגע אטאקע.

פעטראגראד אקט., 5.

א רוסישער בעריכט מעלדעט, אז אויפ'ן קאווקאזער פראנט האבען די רוסען געמאכט א פלוצלינגע אטאקע אויף די טערקישע פאזיציעס אינ'ם געגענד פון טריביזאנד און האבען מיט שטורם דארט פערנומען א טערקישע פאזיציע.

גרויסע שלאכטען ארום וולאדימיר וואלינסק.

פעטראגראד, אקט., 5

דער אפיציעלער רוסישער בעריכט וועגען דעם מזרח פראנט לויטעט ווי פאלגט.

אין דעם ראיאן פון וולאדימיר וואלינסק און דניעסטער ווערען נאך פארגעזעצט די שלאכטען וועלכע האבען זיך דארט אנגעפאנגען מיט עטליכע טעג צוריק. אויף איניגע פונקטען האבען אונזערע טרופען פערנומען איניגע פונ'ם שונא'ס פאזיציעס.

אויף דער ביסטריצא אינ'ם געגענד פון באהאראדטשאן האבען מיר צוריקגעשטויסען איניגע אטאקעס און האבען פערנומען א גרויסע צאהל געפאנגענע.

וואס די דייטשען בעריכטען.

בערלין, אקט. 5.

דער דייטשער קריעגס אפיס האט היינט פערעפענטליכט דעם פאלגענדען אפיציעלען בעריכט

אין טראנסילוואניא מערב פון פאראיד זענען אלע רומענישע אטאקעס צוריקגעשטויסען געווארען.

דער צווייטער רומענישער ארמיי קארפוס וועלכער האט אנגעפאנגען אן אפענסיווע לעצטען מאנטאג אינ'ם געגענד פון באקאקין האט זיך צוריקגעצויגען ביז סיטצא, און פון דארטען ציהט ער זיך צוריק ווייטער ניט קענענדיג ביישטעהן דעם דרוק פון אונזערע סאלדאטען. דערפאר אבער האבען די רומענער געזיעגט אויף אן אנדער פלאץ אינ'ם געגענד פון ארסאווא. ארום דונאי האבען די רומענער פערנומען איניגע פון אונזערע פאזיציעס.

אין דאברודושא האט די ארמיי אונטער דער קאמאנדע פון גענעראל פאן מעקענזען צוריקגעשטויסען אלע אטאקעס.

רוסען אטאקירען.

וועגען דעם מזרח פראנט זאגט דער דייטשער בעריכט:

אויפ'ן סטאכאד האבען קליינע רוסישע אבטהיילונגען פרובירט צו אטאקירען אונזערע פאזיציעס, מערב פון לוצק אבער אטאקירען די רוסען גאנץ שטארק אבער אהן ערפאלג, בלויז צפון פון זא־בילאנט האט זיך די רוסען איינגעגעבען צו גרייכען אונזערע פאזיציעס, זיי זענען אבער פון דארטען באלד צוריקגעשטויסען געווארען.

אין די לעצטע עטליכע טעג זאגט ווייטער דער בעריכט האבען אונזערע לופט שיפען באמבארדירט רוסישע לאגערען זיי האבען אויך ערפאלגרייך באמבארדירט די אייזענבאהן סטאנציע פון ראזישטש.

פראנצויזען געווינען טרענטשעס.

וועגען דעם מערב פראנט זאגט דער דייטשער בעריכט, אז די פראנצויזען האבען אטאקירט די דייטשע פאזיציעס צווישען [illegible] און ראנקאר אויפ'ן סאם פראנט, און עס איז זיי דארטען געלונגען צו פערנעהמען איניגע פון אונזערע פאזיציעס.

די ענגלענדער האבען אויך אוואנסירט אויפ'ן וועג צו פאזיער און באפום.

סערבען 8 מייל פון מאנאסטיר

נאך אן איטאליענישע ארמיי אין אלבאניען

לאנדאן, אקט. 5

די סערבען האבען דורכגעבראכען די בולגארישע ערשטע פערטהיידיגונגס ליניע ארום קאנעלי און געפינען זיך יעצט ניט מעהר ווי 8 מייל פון מאנאסטיר.

אזוי מעלדעט א טעלעגראמע וועלכע איז היינט דא ערהאלטען געווארען פון סאלאניקי.

מעהר איטאליענער אין אלבאניא

רוים, אקט. 5.

אן אפיציעלער בעריכט וועלכער איז דא פערעפענטליכט געווארען אז נאך א איטאליענישע ארמיי איז אנגעקומען אין אלבאניען.

און ווי אנדערע בעריכטען מעלדען, האבען די איטאליענער געהאט א זיעג אין יענעם געגענד

אין דרום אלבאניען מעלדעט דער בעריכט האבען די איטאליענער פערנומען צוויי שטעדט און דערמיט סטראשען דעם בולגארישען רעכטען פליגעל אין מאצעדאניען. די בולגארען האבען דארטען געהאט גרויסע פערלוסטען.

שיך אין רוסלאנד זעהר טהייער.

סטאקהאלם, אקט. 5.

בעריכטען וועלכע זענען דא ערהאלטען געווארען מעלדען אז שיך און לעדער בכלל איז אין רוסלאנד יעצט אזוי טהייער, אז עס איז אונמעגליך זאגאר פאר געלד צו קויפען, און די רוסישע רעגירונג האט זיך געפונען געצוואונגען צו בעשטימען א מאקסימום פרייז אויף שיך און דאס איז 12 דאלאר א פאאר.

אוים פראטעסט האבען פיעלע שיך הענדלער צוגעשלאסען זייערע געשעפטען.

דער קומענדער נומער וועט ערשיינען מאנטאג פריה

אמעריקאנער אידען אינטערעסירען זיך מיט די אידישע מלחמה קרבנות פון בולגאריען און רומעניען

טעלעגראמע געשיקט פון דער אמעריקאן דיסטריביושאן קאמיטע צום אמעריקאנער קאנסול אין בולגאריען.

(ספעציעל צום „אידישען זשורנאל".)

ניו יארק, אקט.

מען האט אויפמערקזאם געמאכט דער דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע אין וועלכער עס זיינען פעראייניגט אלע הילפס קאנפערענצען וועלכע זאמלען שטיצע פאר די מלחמה קרבנות, אז די אידען אין בולגאריען פיהלען זעהר שטארק די מלחמה ליידען, און פאלגליך האט די קאמיטע אבגעשיקט דירכ'ן סטייט דעפארטמענט די פאלגענדע טעלעגראמע צום אמעריקאנער קאנסול אין סאפיא, ער זאל אונטערזוכען דעם צושטאנד און וועלכען די דארטיגע אידען געפינען זיך, און אויב שנעל הילף אין ענטפער ווערט פונ'ם קאנסול ערהאלטען ווערען, וועט די דיסטריביושאן קאמיטע בעטראכטען ווי אזוי זיי צו העלפען.

די טעלעגראמע לעזט זיך ווי פאלגט:

מיר זענען זעהר נייגעריג צו וויסען און וועלכען צושטאנד עס געפינען זיך די אידען אין בולגאריען ספעציעל ווילען מיר וויסען וועגען זייער נויט וועלכע איז פעראורזאכט געווארען צוליעב דער מלחמה.

מיר וואלטען און פון צייט צו צייט געוואלט הערען און וויסען אין וואס פאר א געלד שטיצע זיי נויטיגען זיך.

אונטערגעשריבען די דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע.

די זעלבע קאמיטע האט אויך פערעפענטליכט אן אויפרוף צו [illegible] וויסען עטוואס וועגען דער נויט פון די אידען אין בולגאריען און רומעניען, זיי זאלען שרייבען צו פעליקס ווארבורג דער פארזיצענדער פון דער דיסטריביושאן קאמיטע 52 וויליאם סטריט ניו יארק.

אמעריקאנער אידען אפעלירען צו ענגלאנד

בעטען אז די רוסישע אידען זאלען ניט ארויסגעשיקט ווערען פון לאנד.

(ספעציעל צום „אידישען זשורנאל".)

ניו יארק, אקט., 5.

ביים נעכטיגען מאס־מיטינג וועלכער איז דא איינבערופען געווארען פון דער נאציאנאלער ארבייטער קאמיטע איז איינשטימיג אנגענומען געווארען א רעזאלוציאן צו פראטעסטירען געגען דעם וואס די רוסישע און רומענישע בירגער אין ענגלאנד ווערען געסטראשעט צוריקגעשיקט צו ווערען אין זייערע לענדער, אויב זיי וועלען זיך ניט אנשליסען אן עדר ענגלישער ארמיי, ווי עס איז שוין בעקאנט

די פאלגענדע טעלעגראמע איז פונ'ם מאס־מיטינג אבגעשיקט געווארען צום ענגלישען אינערן מיניסטער סער הערבערט סעמיועלס.

די טעלעגראמע לעזט זיך ווי פאלגט:

די אידען פאלען אלס קרבנות אין אלע מלחמה לענדער איבערהויפט אין רוסלאנד אין עסטרייך און רומעניען און אין טערקיי, און עס וואלט דעריבער געווען א גרויסער פערלוסט פאר דער מענשהייט אויב ענגלאנד, די טראדיציאנעלע לאנד פון פרייהייט און דעמאקראטיזם זאל זיך אויך פעראייניגען מיט די איבעריגע צו דריקען די אידען.

מען גלויב אז די טעלעגראמע וועט ביז א געוויסען גראד האבען א ווירקונג ווייל זי קומט אין צייט.

די רוסישע אידען אין ענגלאנד האבען בעקומען צייט ביז צום ערשטען אקטאבער זיך אנצושליסען אן דער ענגלישער ארמיי, אדער זיי וועלען צוריקגעשיקט ווערען.

מאיר שקאלניק ווערט געזוכט פון זיין מוטער.

מר. גאלדשטיין פון 66 ד'ארסי סטריט לאזט אונז וויסען דאס ביי איהם געפינט זיך א בריעף פון רעזשיצא, רוסלאנד, אין וועלכען ער וועט געבעטען אויסצוזוכען מר. מ. שקאלניק וועלכער געפינט זיך אין טאראנטא, א שוסטער ביים טרייד. דער בריעף קומט פון זיין מוטער, וועלכע האט געוואוינט אין שטעדטעל מאלאריטי, און צוליעב דער מלחמה געפינט זי זיך יעצט אין רעזשיצא.

ווער עס וויים פון איהם, אדער ער זעלבסט זאל זיך מעלדען אין 66 ד'ארסי סטריט.

איף דער חסד של אמת

דורך א טעות איז ביי אונז געווען געמעלדעט דאס מרס. קאהן איז בעערדיגט געווארען אויף דער סעמעטערי פון דער פרייד אף איזראעל סאסייעטי אין דער אמת'ן אבער איז זי בעערדיגט געווארען אויף דעם בית הקברות פון דער היגער חסד של אמת.

לעזט דעם אדווערטייזמענט פון פיידזש 3

די קינדער פון דער געטהא

בענטשען זייערע עלטערען פון דער ווייטען.

וואטערלאו איאווא, אקט. 5.

נעכטען האבען מיר ערהאלטען די פאלגענדע טעלעגראמע וועלכע רעדט פאר זיך אליין.

פראפעסאר גלאז, דער מעגעדזשער מ. טאפפער און אלע קינדער פון פראפעסאר גלאז'ם קינדער בענד, ווינשען זייערע עלטערען א גמר חתימה [illegible]

פראפעסאר גלאז מיט זיין [illegible] יעצט אויף א טור אין וואטערלאו איאווא און שיקאגא, און די קינדער צוזאמען מיט זייער פראפעסאר ווינשען די עלטערען א חתימה טובה פון דער ווייטען

מר. רעגאלסקי קומט קיין טאראנטא.

די היגע פרץ שול, וועלכע גרייט זיך יעצט צו איהר פינף יעהריגען יובילעאום אין מאסעי האל וועט האבען זא צו זאגען א סארט איבערראשונג פאר די בעזוכער

חוץ די פיעלע קרעפטען ארראנזשירט פאר'ן אווענד, וועט אויך קומען פון ניו־ארק דער בעקאנטער שריפטשטעלער מ. רעגאלסקי, וועלכער וועט זיין דער פעסט רעדנער פונ'ם אווענט.

אידישער דיכטער ש. ש. פרוג טויט

שטארבט אין אדעס, רוסלאנד נאך א קורצער קראנקהייט— זיין טויט ווערט בעדויערט פון גאנצען אידישען פאלק

(ספעציעל צום „אידישען זשורנאל".)

ניו יארק אקטאבער, 5.

די טעלעגראף דראטען האבען אונז נעכטען געבראכט די טרויעריגע נאכריכט אז איינער פון די גרעסטע אידישע דיכטער ש. פרוג איז שוין ניט מעהר צווישען די לעבעדיגע

ש. פרוג וועלכער איז די לעצטע צייט געווען אין אדעס איז נעכטען דארטען געשטארבען נאך א קורצער קראנקהייט.

און ווידער האט דאס אידישע פאלק פערלוירען איינעם פון איהרע בעסטע קינדער. צייט די יעצטיגע וועלט מלחמה

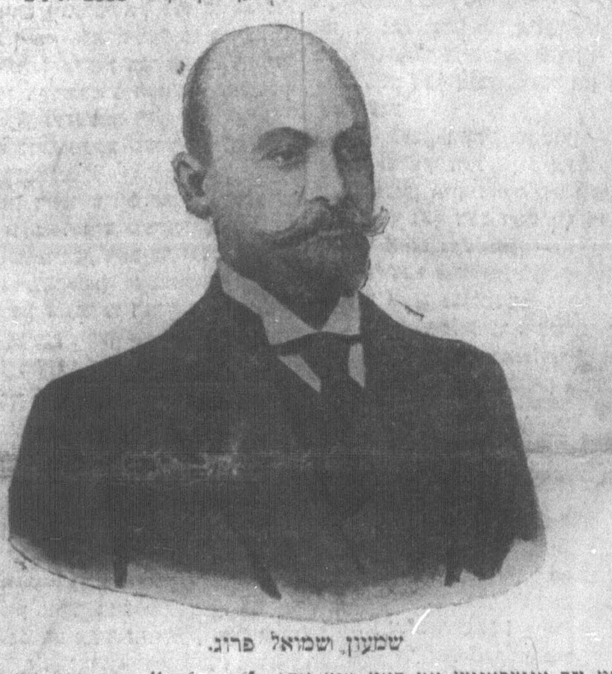

שמעון שמואל פרוג.

האט זיך אנגעפאנגען און האט מיט זיך געבראכט פערניכטונג פאר אזוי פיעל אידישע קהלות, איז אויך דער מלאך המות שארק טהעטיג געווארען אין די אידישע רייהען

דער ערשטער איז פון אונז אוועק געריסען געווארען אין דער צייט י. ל. פרץ. שפעטער אביסעל אונזער ליעבער שלום עליכם, און יעצט שמעון שמואל פרוג.

די אזוי אויך ארימע אידישע ליטעראטור האט אין דעם פערלוסט פון די דריי גדולים געהאט א שטארקען קלאפ דורות, וועלען פיעלייכט אריבער ביז עס וועלען זיך געפינען צווישען אידישען פאלק אזעלכע וועלכע זאלען פערנעהמען זייערע פלעצער אין דער אידישער ליטעראטור.

דער פערשטארבענער ש.ש. פרוג איז אלט געווען 56 יאהר. ער איז געבוירען געווארען אין יאהר 1860 אין באבראווי קוט, חערסאנער גובערניע, א אידישע ערד ארבייטער קאלאניע, געגרינדעט אין די צייטען פון ניקאלאי דעם ערשטען

זיין פאטער איז געווען אן איינפאכער ארימער קאלאניסט און האט איהם ניט געקענט געבען קיין גוטע ערציהונג.

ביז ניין יאהר האט ש. פרוג געלעהרנט אין חדר, דאן איז ער אנגעקומען אין דארפס שול וואו ער האט פערבראכט דריי יאהר און זיך אויסגעלעהרנט לייענען און שרייבען רוסיש. צו 16 יאהר איז ער אוועק קיין חערסאן וואו ער האט געהאפט צו בעקומען א [illegible] עס איז בעשעפטיגונג און צו פער[illegible] מענען זיך אין בילדונג, דארט האט ער איניגע יאהר געארבייט אין דער קאנצעלאריע פון דעם חערסאנער ראבינער און געהאט די געלעגענהייט צו בעקענען זיך מיט'ן לעבען פון דער ארימער אידישער גרויסשטאדטישער בעפעלקערונג.

צופעליג האט זיך פרוג בעקענט אין חערסאן מיט א געוויסען רוסישען בעאמטען וועלכער האט געשריבען קארעספאנדענציעס אין די אדעסער רוסישע צייטונגען, און אט דער בעאמטער איז עס געווארען אויפמערקזאם אויף דעם צוקונפטיגען דיכטערס טאלאנט און איהם געלעהרנט די כללים פון לידער שרייבען.

פרוגס ערשטע געדיכט איז געדרוקט געווארען אין יאהר 1880 אין דעם אידיש־רוסישען זשורנאל „ראזסוועט". דאס געדיכט האט געמאכט א גרויסען רושם צווישען דער אידיש־רוסישער אינטעליגענץ און מען האט איהם איינגעלאדען צו קומען אין פעטערבורג (יעצט פעטראגראד) וואו ער איז געווארען א מיטארבייטער אין די רוסישע זשורנאלען, און האט באלד פערנומען אן אנגעזעהענעם פלאץ אין דער רוסישער ליטעראטור.

אידיש האט ער אנגעפאנגען צו שרייבען אין יאהר 1888 אינ'ם „אידישען פאלקס בלאט". ער האט זיך אויך בעטהייליגט אינ'ם „הויז פריינד", „אידישער פאלקס ביבליאטעק' און אנדערע אידישע אויסגאבען פון יענער צייט.

שפעטער איז ער געווארען א מיטארבייטער אין „דעם יוד" און דער הויפט אין „פריינד", וואו ער האט פערעפענטליכט א גרויסע צאהל לידער און א רייהע פעליטאנען.

די ערשטע זאמלונג פון זיינע אידישע לידער איז ערשיענען אין אדעס אין יאהר 1896.

אין יאהר 1904 האט די רעדאקציאן פון „פריינד" ארויסגעגעבען פרוגס אלע ווערק אין צוויי בענדער, אבער א פאלשטענדיגע אויסגאבע פון זיינע אידישע ווערק איז ערשינען אין ניו יארק אין יאהר 1910.

יעצט איז דעם דיכטערס פעדער שטום געווארען אויף אייביג, קיין נייעס וועט ער שוין ניט מעהר שאפען, ער האט אבער איבערגעלאזען א גרויסע ירושה פאר'ן אידישען פאלק און דאס זענען זיינע אונשטערבליכע ווערק.

עהרע זיין אנדענקען.

מר. ה. וויינבערג

פרעזידענט פונ'ם 'אידישען זשורנאל"

שיקט

געלד קיין רוסלאנד

לויט'ן טאגעס [illegible]

35c.

(פאר'ן רובעל)

מיר שיקען אויך טעלעגראפיש.

געלד געשיקט נאך אלע טהיילען פון דער וועלט.